

ІНТЕНТ ПОТРАПИВ ДО ПЕРЕЛІКУ РЕКОМЕНДОВАНИХ МЕДІА

18 вересня експерти Інституту масової інформації та "Детектор медіа" презентували інтерактивну Mapу рекомендованих медіа. Від Одеси до переліку якісних журналістських медіа потрапили шість видань (включаючи радіо, телеканали та онлайн видання).

Цей перелік став результатом моніторингу та оцінки понад 200 українських медіа, яку провели медіаексперти, аналітики та юристи. Серед критеріїв враховувалися зокрема прозорість, дотримання професійних стандартів, дотримання журналістської етики

Дякуємо за довіру та стимул надалі зростати та вдосконалюватися.

ТАКОЖ У НОМЕРІ:

ЯКІ ЗМІНИ ЧЕКАЮТЬ НА УКРАЇНЦІВ У ЖОВТНІ

С. 12

С. 6-7 ПЕЧЕРНІ БУДИНКИ КУЯЛЬНИКА

ІНТЕРВ'Ю З ІВАНОМ РУСЄВИМ

С. 8-9

ДЕПУТАТИ ТА FACEBOOK: ЧИ ОПАНУВАЛИ ОДЕСЬКІ ОБРАНЦІ СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ

Відповідно до Закону України "Про статус депутатів місцевих рад", а саме розділу II, статті 10, депутат місцевої ради зобов'язаний інформувати виборців про роботу місцевої ради та її органів, про виконання планів і програм економічного і соціального розвитку, інших місцевих програм, рішень ради і доручень виборців, брати участь у громадських слуханнях з питань, що стосуються його виборчого округу. Як це робили депутати Одеської міської ради VIII скликання протягом третього року своєї каденції, - проаналізували експерти всеукраїнської громадської кампанії "Атестація депутатів місцевих рад" в рамках щорічного моніторингу.

Під час моніторингу соціальних мереж експерти ідентифікували відкриті профілі та сторінки обранців. Адже зараз онлайн-платформи та різні соціальні мережі є чи не головними майданчиками для комунікації між людьми. Також була врахована активність депутатів у соціальних мережах та інтернеті: аналізувалися профілі депутатів на публічних платформах та їхні комунікаційні зусилля щодо спілкування з громадянами.

Інформувати громадськість щодо своєї діяльності (не лише депутатської) в Одесі наразі продовжують близько 30 з 59 народних обранців. До аналізу не увійшли сторінки депутатів **Сергія Узунова** та **Ігоря Батракова** - вони є добровольцями Збройних Сил України, а також **Івана Демченка**, який помер у вересні 2023 року.

СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ

Основним інструментом оприлюднення інформації щодо своєї діяльності протягом останнього року у депутатів залишається facebook. Особистий профіль є у 57 депутатів, проте тільки 23 з них з різною інтенсивністю, але писали про свою депутатську діяльність станом на вересень 2023 року.

Деякі особисті сторінки депутатів були закриті - вони не увійшли до аналізу.

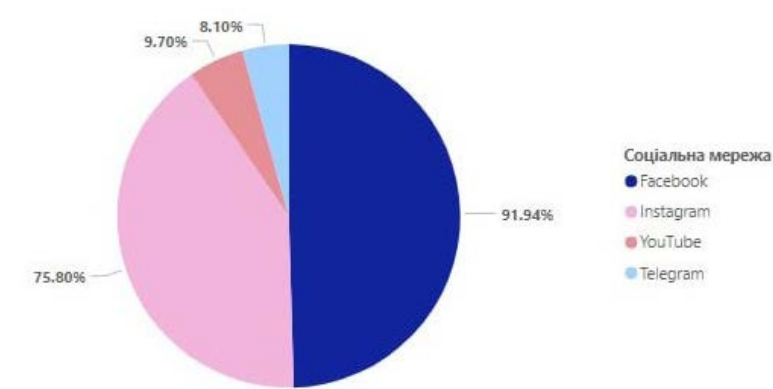

Крім особистих профілів депутати ведуть публічні сторінки. Серед них активно наповнюються інформацією сторінки депутатів: **Андрія Вагапова, Ірини Головатюк-Юзефпольської, Олега Звягіна, Василя Ієремії, Михайла Карпенчука, Ольги Квасніцької, Олени Коробкової, Вадима Мороховського, Петра Обухова, Світлани Осауленко, Сергія Страшного, Дмитра Танцюри, Олега Філімонова.**

Переважно публічні сторінки депутати використовують для інформування виключно щодо своєї депутатської діяльності: про відвідування сесій, засідання комісії, роботу з виборцями, оприлюднюють виступи та коментарі на різні локальні теми та щодо вирішення питань, з якими звертаються виборці, тощо.

Значно меншою популярністю користуються сторінки в мережах instagram, telegram та youtube. З наявних 47 сторінок у мережі instagram активними є 15: **Анастасії Большедворової, Андрія Вагапова, Наталії Жукової, Олега Звягіна, Михайла Карпенчука, Ольги Квасніцької, Олександри Ковальчук, Олени**

Коробкової, Лілії Леонідової, Жанни Мандриченко, Левона Нікогосяна, Петра Обухова, Світлани Осауленко, Дмитра Танцюри, Олега Філімонова.

Відсоток депутатів, зареєстрованих у різних соціальних мережах

Активних telegram-каналів - три: **Анастасії Большедворової, Ольги Квасніцької та Петра Обухова.** Youtube-канали ведуть лише два депутати - **Анастасія Большедворова та Петро Обухов.**

Як свідчать результати моніторингу соціальних мереж, основна комунікація обранців про допомогу Збройним Силам України та волонтерську діяльність. Збори гуманітарної допомоги, військової амуніції, допомога постраждалим ВПО - всі ці речі стали невід'ємною частиною депутатської активності. Актуальними залишаються питання медицини, нестачі ліків, а також придатності бомбосховищ у місті Одеса. Протягом серпня-вересня депутати активно стали комунікувати на своїх сторінках різні питання розподілу коштів міського бюджету, мабуть, все ж таки реагуючи на запит громадськості Одеси щодо більшої підтримки ЗСУ та справедливого розподілу податків громадян в умовах воєнного стану.

Більшість депутатів, які активно інформують про свою діяльність через сторінки соціальних мереж, також підтримують контакт з виборцями і у коментарях та месенджерах.

СЕСІЇ ТА КОМІСІЇ

Важливим елементом роботи депутата міської ради є сесії.

постійних комісій, наприклад, з питань транспорту та комунальної власності, ділиться результатами перевірки доступності громадського транспорту для людей з інвалідністю.

Олексій Потапський, Олег Звягін, Василь Ієремія активно пишуть про результати засідань бюджетної комісії, яка збирається найчастіше за інші. Найбільш активно на останніх засіданнях комісії опрацьовуються питання виділення коштів місцевого бюджету на потреби ЗСУ та підготовки до зимового періоду.

Петро Обухов інформує про засідання комісії з питань транспорту та прийняті рішення, пише і про участь у засіданнях інших комісій та органах ради (наприклад, історико-топонімічної комісії тощо). Окремо депутат часто оприлюднює відеодайджести з актуальних та нагальних питань розвитку міста.

Поодинокі дописи про діяльність постійної комісії з питань соціальної політики оприлюднює **Лілія Леонідова.**

ПРИЙОМ ВИБОРЦІВ

Одним з не менш важливих завдань народних обранців є особисті прийоми, які депутат зобов'язаний вести не рідше одного разу на місяць.

Актуальну інформацію про прийоми або контакти приймальні у відкритому доступі розмістили такі депутати: **Олександр Авдєєв, Олексій Асауленко, Анастасія Большедворова, Наталія Жукова, Василь Ієремія, Михайло Карпенчук, Олена Коробкова, Вадим Мороховський, Левон Нікогосян, Петро Обухов, Сергій Страшний, Ірина Головатюк-Юзефпольська, Ольга Квасніцька, Сергій Данилюк, Дмитро Танцюра, Андрій Вагапов,**

За період з листопада 2022 року по вересень 2023 року відбулося 7 засідань. Інформацію про результати сесій можна знайти на сторінках депутатів: **Олександра Авдєєва, Олексія Асауленка, Анастасії Большедворової, Андрія Вагапова, Ірини Головатюк-Юзефпольської, Наталії Жукової, Олега Звягіна, Василя Ієремії, Михайла Карпенчука, Ольги Квасніцької, Олени Коробкової, Лілії Леонідової, Жанни Мандриченко, Петра Обухова, Світлани Осауленко, Тетяни Плаксії, Світлани Попової, Дмитра Танцюри, Олега Філімонова.**

Більш-менш системно про результати розгляду питань на засіданнях постійних комісій інформують окремі депутати стосовно лише чотирьох комісій.

Про результати засідань постійної комісії з питань ЖКГ пишуть детально **Олександр Авдєєв та Олексій Асауленко.** Одним з актуальних питань, що порушували депутати, стала процедура відновлення будинків, які постраждали внаслідок російської агресії. Також **Олексій Асауленко** розповідає у себе на сторінці про участь в роботі та результати засідань інших

Ольга Квасницька
11 вересня о 11:57

Запланований прийом громадян на 29.09.2023 р. о 16:00 в Приморській райадміністрації каб. 13.
Запис обов'язковий.
Ваші електронні звернення надсилайте на електронну адресу kvasnitska@yahoo.com або використовуйте платформу депутатського поручу <https://deputat.odessa.ua/>

Прийом громадян
за адресою:
Канатна, 134 каб.13

телефон для запису
0972133873
запис обов'язковий

Ірина Головатюк-Юзефпольська - депутат Одеського городского совета

Звернуємо прибирання після зносу аварійних асфальтів за зверненням містян на Фонтанській дорозі, 55 біля трамвайної колії. Дякую одеситам за уважність і активну життєву позицію - так, кожний на своєму місці, ми робимо свій внесок у життя нашої Одеси.

Потрапити до мене на прийом, отримати консультацію юриста з правових питань, отримати соціальну допомогу можна за попереднім записом за телефоном ☎️ 048 7045093

Звертайтеся, ми завжди поруч - на вул. Сєлєніна, 3 - А.

Допомогаємо всім одеситам та гостям нашого міста зі статусом ВПО!

Радобрайдам #депутат #кампанія #адресна #кампанія #адресна #кампанія

Звягін Олег - депутат Одеської міської ради

Сьогодні пройшла бюджетна комісія.

На мою думку, депутати мають чути громадськість і реагувати, саме тому ми і підіймали питання по суду і деревам. Затрати, які не на час мають бути скорочені. По деревах 6 млн. зняли, 10 млн. з суду поки що ні, але я і не вірю, що хоч щось на нього буде витрачено.

Сьогодні виділили 120 млн. грн. на військових... Більше

Обухов Петро
1 год · 🌐

Сьогодні відбудеться черговий депутатський прийом в Хаджибейському районі!
... Показати більше

ДЕПУТАТ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ПЕТРО
ОБУХОВ
ПРИЙОМ ГРОМАДЯН
ЧЕТВЕР, 21 ВЕРЕСНЯ, 17:00-19:00

Гончаренко центр ОДЕСА, вул. Ріхтера, 2в, ЖК Чайка /вхід з торця будівлі з боку двору/

Олег Звягін, Ігор Коваль, Олег Філімонов, Світлана Осауленко, Дар'я Рибак.

Певна кількість депутатів регулярно інформують про зустрічі з виборцями та їхні результати. Головними темами обговорень є аварійний стан будівель, допомога переселенцям, соціальні питання.

Варто відмітити позитивну тенденцію, яка прослідковується з червня-липня 2023 року, щодо збільшення завчасних анонсів та запрошень виборців на депутатські прийоми саме через соціальні мережі.

Анастасія Большедвора поновила депутатські прийоми офлайн та запрошує на них виборців через дописи у facebook. Анонсують та запрошують на прийоми **Наталія Жукова, Вадим Мороховський, Дар'я Рибак** та **Олег Філімонов**, останній для цього додатково використовує свій акаунт в instagram. Знайти інформацію про контакти приймальні та записатися до депутата можна і через анонси у facebook **Петра Обухова**.

Ольга Квасницька оприлюднює завчасні запрошення щодо особистого прийому виборців, проводить їх онлайн та відновила офлайн, знімає відео, де розказує та показує, як знайти кабінет приймальні.

Відеозапрошення на офлайн-прийом разом з оприлюдненими контактами розміщає і **Олексій Асауленко**, який до цього проводить і онлайн-прийоми та надає консультації телефоном.

Активно та на постійній основі про проведені зустрічі з виборцями, особисті прийоми, контакти та адресу, роботу своєї громадської приймальні інформує **Ірина Головатюк-Юзефпольська**. Окремо варто відзначити, що депутатка оприлюднює багато роз'яснювальної інформації щодо різних соціальних питань, яка може бути корисною жителям міста та ВПО, медичних послуг тощо.

Василь Ієремія майже щоденно інформує про роботу приймальні, особисті прийоми та діяльність у раді на сторінці facebook. У дописах про прийоми та зустрічі з виборцями присутня його колега **Оксана Антонішак**, що свідчить про організацію та проведення спільних прийомів. Проте на сторінці самої депутатки є лише два дописи за останній рік, що стосуються депутатської діяльності, про звіт за 2022 рік та перше за 2,5 роки засідання постійної комісії з питань культури та туризму.

Інформує про роботу приймальні та її контакти, публікує результати своєї депутатської діяльності **Сергій Страшний**.

Олександр Авдєєв та **Олег Звягін** також інформують виборців про те, що вони можуть як записатися на прийом до депутата, так і запросити його до себе на зустріч у двір.

Михайло Карпенчук найбільше оприлюднює фото із зустрічей з жителями мікрорайонів та будинків у дворах.

ЯК НАЛАГОДИЛИ КОМУНІКАЦІЮ З ВИБОРЦЯМИ ДЕПУТАТСЬКІ ФРАКЦІЇ, ГРУПИ ТА ОСЕРЕДКИ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ

Під час моніторингу не вдалося ідентифікувати сторінки всіх депутатських фракцій в Одеській міській раді. Тож для аналізу використовувались осередки політичних партій, представлених в раді.

Про що і як комунікують депутати саме за допомогою фракційних/партійних сторінок, ми дізнавалися через: сторінку фракції "Слуга народу" в Одеській міській раді, сторінки політичного осередку в місті Одеса "Європейська Солідарність" та політичної партії "Довіряй ділам", сторінку депутатської групи "Українська мрія".

На сторінці фракції "Слуга народу" в Одеській міській раді найбільш докладно (у порівнянні з іншими сторінками) висвітлена діяльність фракції, оприлюднюються спільні заяви щодо спірних проєктів рішень або вже прийнятих рішень, ініціативи та виступи окремих депутатів, пропозиції та зауваження фракції щодо місцевої політики.

Окремі дописи про депутатів з фракції "Європейська Солідарність" можна знайти на сторінці осередка партії. Значна частина уваги приділяється воєнним реаліям України та потребам військових, активно висвітлюються всеукраїнські ініціативи партії.

На сторінці партії "Довіряй ділам" майже не інформують окремо депутатів, ані в цілому фракції. Є репости дописів декількох членів фракції минулого року. В 2023 році тільки чотири дописи, два з них щодо включення історичного центру міста до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

На сторінці депутатської групи "Українська мрія" системно інформують про роботу групи, результатах сесій та комісій, про ініціативи окремих депутатів тощо.

За результатами моніторингу соціальних мереж та дописів в них щодо інформування про депутатську діяльність можна відзначити, що обранцями використовуються різноманітні аспекти комунікації між з громадянами - інформативні дописи/новини про роботу в раді, надання роз'яснень, проведення консультацій, відповіді у месенджерах та коментарях, відеодайджести та звернення тощо.

Загалом інформування депутатів у соціальних мережах про свою діяльність та взаємний зворотний зв'язок з виборцями має великий потенціал для покращення демократичних процесів та підвищення впливу громадян на політику. Проте цей інструмент повинен використовуватися всебічно та відкрито для досягнення ефективного діалогу між депутатами та виборцями у місцевих радах та інших політичних органах.

У сучасних реаліях люди надають перевагу соціальним мережам як джерелу новин і інформації про політичні та місцеві події. Тому депутати, які активно використовують соціальні мережі, мають більше можливостей для впливу на громадську думку.

Постійне інформування та відкритий діалог з виборцями у соціальних мережах сприяє підвищенню рівня довіри до депутатів. Важливо, щоб ця комунікація була двосторонньою і відображала реальні проблеми та потреби місцевого населення.

Активна присутність у соціальних мережах може стати важливим інструментом для моніторингу роботи депутатів, оцінки їхнього впливу і визначення їхньої ефективності у вирішенні проблем місцевої громади.

Громадська кампанія "Атестація депутатів місцевих рад" спрямована на сприяння підвищенню рівня відкритості, прозорості та підзвітності виборцям депутатів 15 міських рад обласних центрів України та міста Києва, а також підвищення поінформованості громадян про діяльність місцевих депутатів. Проєкт Одеської обласної організації ВГО "Комітет виборців України" "Атестація депутатів місцевих рад" реалізується за підтримки Національного фонду демократії (NED, США) та Міжнародного фонду "Відродження". За реалізацію заходів проєкту в 16-ти регіонах відповідають представники партнерських громадських організацій.

ОДЕСЬКА МІСЬКА РАДА ПОНОВИЛА РОБОТУ ДЕПУТАТСЬКОГО ПОРТАЛУ

На початку серпня 2023 року поновив свою роботу Депутатський портал Одеської міської ради. Про це громадській кампанії "Атестація депутатів місцевих рад" повідомили в департаменті інформації та цифрових рішень міської ради.

Як пояснили в департаменті, найбільше роботи проведено щодо захисту даних користувачів сайту та посилення кібербезпеки. Одним із нововведень є посилення безпеки входу в особистий кабінет депутата за допомогою системи "Id.gov.ua".

ЩО КОРИСНОГО ОТРИМУЮТЬ ВИБОРЦІ?

Відтепер стали доступними для громадськості такі функції та інформація:

- перелік депутатів з фотокартками та біографічними відомостями (проте відносно деяких депутатів інформація залишається неповною або відсутньою);
- оновлено склад депутатських фракцій та груп;
- оновлено перелік та склад депутатських комісій, оприлюднюється графік з анонсами засідань комісій, порядком денним та протоколами;

додано архів з проведеними засіданнями постійних комісій та відповідними протоколами за 2022-2023 роки;

- розпочато оприлюднення персональних голосувань депутатів під час сесійних засідань, відеотрансляції сесій.

Поки недоступними залишаються дані щодо контактних відомостей депутатів, каналів прямого зв'язку (телефон, електро-

нна пошта) та інформації щодо депутатського прийому (графік та адреса приймальні).

Проте, за інформацією департаменту, в цьому напрямку вже ведеться робота.

З іншого боку, наповнення Депутатського порталу залежить зокрема і від самих обранців, які мають вчасно надавати необхідну інформацію розпоряднику інформації,

Нагадаємо, що після початку повномасштабної війни Депутатський портал було закрито. Його відкрили на невеликий період часу влітку минулого року, проте потім знову закрили.

В Одеському Комітеті виборців неодноразово наголошували на необхідності поновити роботу Депутатського порталу, який значно покращує зв'язок між депутатами і їхніми виборцями.

ДЕПУТАТСЬКІ КОМІСІЇ ОДЕСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ: ВІДНОВЛЕНІ ТРАНСЛЯЦІЇ ТА ЄДИНИЙ ОПУБЛІКОВАНИЙ ПРОТОКОЛ

Напередодні чергового пленарного засідання Одеської міської ради, яке відбулося 27 вересня, Центр публічних розслідувань проаналізував підготовку депутатів до сесії на основі опублікованої на Депутатському порталі інформації: відео засідань депутатських комісій, їхній склад, порядок денний, а також протоколи засідань.

Усього у міжсесійний період згідно з опублікованою на депутатському порталі інформацією відбулося 17 засідань комісій.

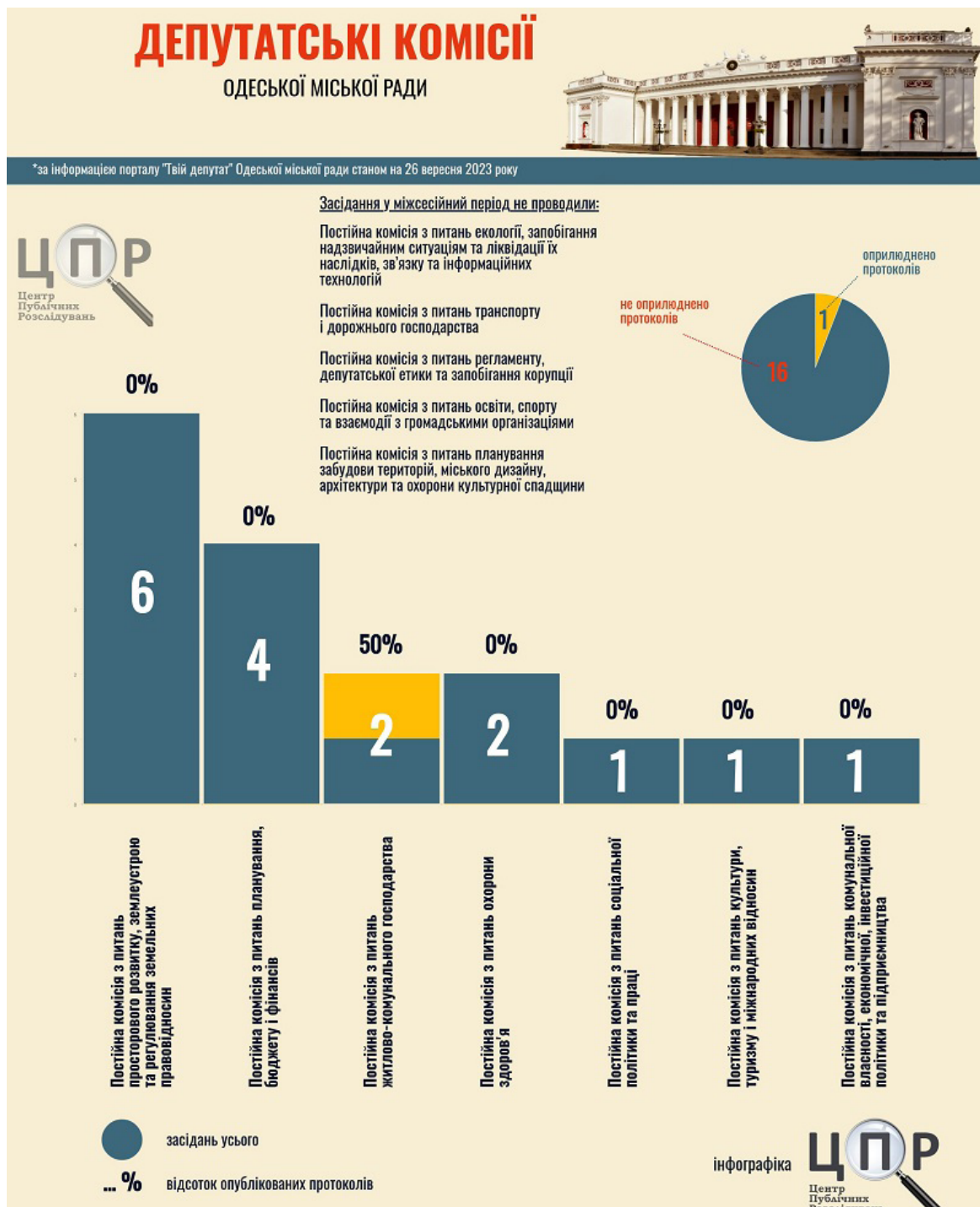
П'ять комісій у цей період засідань не проводили:

- постійна комісія з питань екології, запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків, зв'язку та інформаційних технологій;
- комісія з питань транспорту і дорожнього господарства;
- комісія з питань регламенту, депутатської етики та запобігання корупції;
- комісія з питань освіти, спорту та взаємодії з громадськими організаціями;
- комісія з питань планування забудови територій, міського дизайну, архітектури та охорони культурної спадщини.

Із 17 проведених комісій станом на ранок 27 вересня опубліковано лише один протокол засідання, а саме постійної комісії з питань житлово-комунального господарства.

Зазначимо, що ситуація з оприлюдненням протоколів до закриття порталу була не набагато краща. Так, напередодні одинадцятій сесії Одеської міської ради у грудні 2021 року опублікованим виявився лише кожен п'ятий протокол (22%); напередодні десятої сесії за підсумками 20 проведених засідань опубліковано сім протоколів (35%).

Попри те, що до початку засідання сесії лишалося менш як 24 години, жодний з переліків, згаданих у порядкух денних постійної комісії з питань просторового розвитку, землеустрою та регулювання земельних правовідносин, не був опублікований.

ЗАКОН "ПРО АДМІНІСТРАТИВНУ ПРОЦЕДУРУ": ЧОГО ОЧІКУВАТИ ГРОМАДЯНАМ

Спілкування влади та громадян у різні часи розвитку держави було різним, але майже завжди людина мала відстоювати свої законні права. Чіткого єдиного механізму щодо оскарження рішень, прийнятих державними установами (їхніми посадовими особами) або органами місцевого самоврядування, до недавнього часу в Україні не існувало. І ось через понад 20 років, а саме стільки часу пройшло від перших спроб прописати єдину процедуру до ухвалення Закону України "Про адміністративну процедуру", документ нарешті ухвалено.

Більше про те, чому цей закон є настільки довгоочікуваним, читайте у статті Марини Ройко, начальниці відділу забезпечення надання адміністративних послуг Здолбунівської міської ради (Рівненська область), підготовленої для Громадського Партнерства "За прозорі місцеві бюджети!".

Закон "Про адміністративну процедуру" (далі - ЗАП) було підписано президентом 13 червня 2022 року, а вже 15 грудня 2023 року він набере чинності. Причина такого суттєвого відтермінування - необхідність навчання великої кількості службовців та потреба у зміні деяких чинних законів задля мінімізації колізій.

ЗАП є довгоочікуваним. Тому для якісного застосування на практиці його норм проводиться велика робота з дотичними структурами.

На допомогу публічним службовцям було створено посібник та науково-практичний коментар до ЗАП.

ЩО Ж ЗМІНИТЬСЯ?

Громадяни матимуть право звертатися до адміністративних органів за єдиною процедурою, незалежно від послуги, якої вони потребуватимуть. У свою чергу, адміністративні органи матимуть єдиний алгоритм дій (викладений у ЗАП) при наданні таких послуг. Тож взаємодія між державою і громадянами буде простіша й ефективніша, адже відбуватиметься за єдиними, чіткими правилами.

Також Закон забезпечує та гарантує:

- право особи на участь у розгляді справи у разі можливого негативного рішення щодо неї;

- орієнтацію на позитивний результат, навіть якщо справу треба вирішувати довше;

- максимальну збалансованість рішень публічної адміністрації;

- уніфікацію підходів та спрощення законодавства.

Запровадження загальної адміністративної процедури наближає Україну до стандартів Європейського Союзу, адже подібні закони діють у всіх державах-членах ЄС як невід'ємна частина "права на належне адміністрування".

Україна донині залишалася єдиною країною в Європі, котра не мала

правового регулювання загальної адміністративної процедури.

Крім того, кінцева мета впровадження адміністративної процедури - це повна відмова від практики надання "відписок", з якої людині нічого не зрозуміло.

Кожен державний орган у разі відмови повинен чітко обґрунтувати своє рішення. А найголовнішим стане те, що людина не зобов'язана буде збирати безліч довідок та документів від різних органів влади, втрачаючи свій час та кошти. Суб'єкти розгляду мусять самостійно зібрати всю необхідну інформацію (якщо інше не передбачено законодавством) і лише у разі неможливості самостійно отримати по-

трібну інформацію суб'єкт розгляду письмово звертається до заявника з проханням надати необхідну інформацію.

ВИСНОВОК

Нарешті в центрі прийняття рішення, що стосується людини, - є ЛЮДИНА. Держава має піклуватися про своїх громадян, забезпечуючи їх відповідними зрозумілими самій особі правами, а не лише обов'язками.

Чекаємо на 15 грудня 2023 року і сподіваємося, що Закон "Про адміністративну процедуру" зробить спілкування громадян та влади більш комфортним як для однієї сторони, так і для іншої.

ЧОМУ НЕ МОЖНА ЗАБИРАТИ У ГРОМАД "ВІЙСЬКОВИЙ" ПДФО

У межах підготовки Закону "Про державний бюджет на 2024 рік" Кабінет Міністрів України планує ініціювати спрямування всіх надходжень від податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) з виплат військових у державний бюджет. Зараз 64% надходжень від цього податку залишаються у місцевих бюджетах. Чи доцільною є така ініціатива?

На думку експертів Громадського Партнерства "За прозорі місцеві бюджети!", вилучення "військового" ПДФО у громад - це хибне та недалекоглядне рішення.

„ По-перше, це наносить черговий удар по реформі децентралізації, по самим її підвалинам та ключовим принципам, які передбачали, що держава передає громадам максимально ресурсів та повноважень, аби вони були максимально самозарадні. По-друге, перед тим, як щось у когось вилучати, держава мала б продемонструвати ефективне управління тими ресурсами, які у неї вже є. Наприклад, вилученими активами російських олігархів. Інакше це виглядає як "розкуркулення", а не об'єктивно необхідний крок. Але було б найкраще, якби держава діяла

не за принципом "відняти, а потім якимось поділити", а проявила б лідерство, сформувала, запропонувала та просунула б єдині загальнонаціональні принципи фінансової підтримки ЗСУ з боку державного та місцевих бюджетів під час дії воєнного стану. З відповідним нормативним забезпеченням тощо", - вважає координатор Партнерства **Анатолій Бойко**.

На його думку, важливіше було б дати муніципалітетам робочі та прозорі інструменти, за допомогою яких вони могли б абсолютно прозоро підтримувати ЗСУ та максимально публічно стимулювати їх до того, ніж просто забирати гроші "наверх".

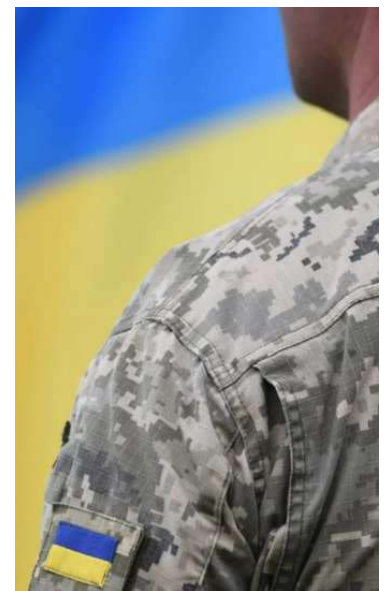
„ Україна сильна саме тим, що воює вся країна, а не тільки держава як інституція. Цю суперсилу і потрібно розвивати", - зазначив А. Бойко.

Експерт Партнерства **Микола Орлов** нагадав, що деякий час тому була дискусія про додаткові чотири відсотки, які з'явилися в результаті меморандуму між державою та муніципалітетами для стримування зростання тарифів на тепло і погашення різниці, що виникала між собівартістю та фактичними тарифами.

„ На цьому багато спекулювали, але в умовах війни і можливого чергового блекауту, скорочення інших доходів у громадах забирати ПДФО навіть частково неприпустимо. Всі пільги створені державою, а відповідальність - на муніципалітетах. Хлопці звертаються по допомогу туди, звідки пішли служити. І окрім того, вони вчора були підприємцями, працівниками, керівниками, з оплати праці яких сплачувався ПДФО. Просто

зараз вони - військові, тож зросла винагорода, відповідно і ПДФО. Це не зовсім про чесне партнерство столиці і регіонів. Щоправда, і громади, і розмір додаткових надходжень теж дуже сильно відрізняються. Тому має бути передусім економіка, розрахунки, аргументи, зрозумілі всім, і здоровий глузд", - вважає **Микола Орлов**.

„ У більшості громад надходження від "військового" ПДФО є основним джерелом виконання функцій, покладених на місцеве самоврядування, і кількість завдань в умовах війни тільки збільшується. Тому забирання таких видів податків може призвести до суттєвого скорочення всіх видатків у громаді та знецінення всіх переваг децентралізації в Україні", - переконаний експерт Партнерства **Роман Лихачов**.

Більше про Громадське Партнерство "За прозорі місцеві бюджети!":

ПЕЧЕРНІ БУДИНКИ КУЯЛЬНИКА

1775 року після руйнування Запорізької Січі частина козаків переселилася на околиці Одеси (Хаджибея). Одна з груп запорожців, що вийшла звідти, оселилася на одеському Пересипу, сподіваючись зрештою займатися рибальством. Інша група осіла по балках Хаджибейського лиману, заснувавши кілька сіл, серед яких були села Усатове й Нерубайське, а також село Куяльник, що практично розчинилося в межах міста. Імовірно, окремі козацькі родини жили в цих місцях і до 1775 року. Про будинки в печерах читайте у наступному матеріалі Інтента з циклу "Історія Одеси".

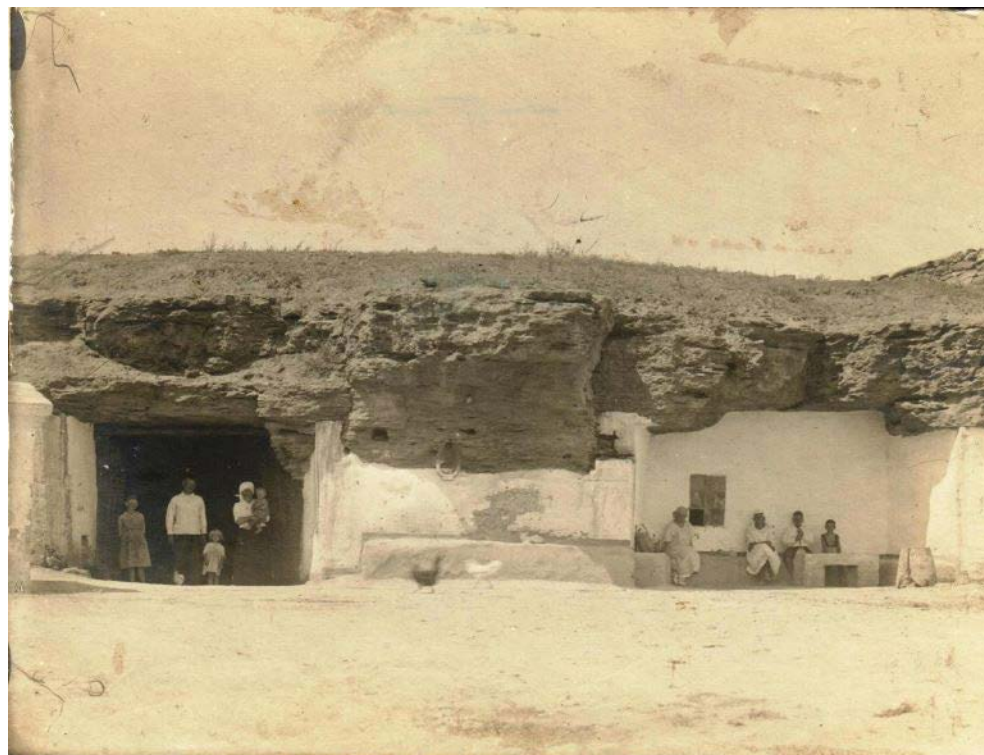
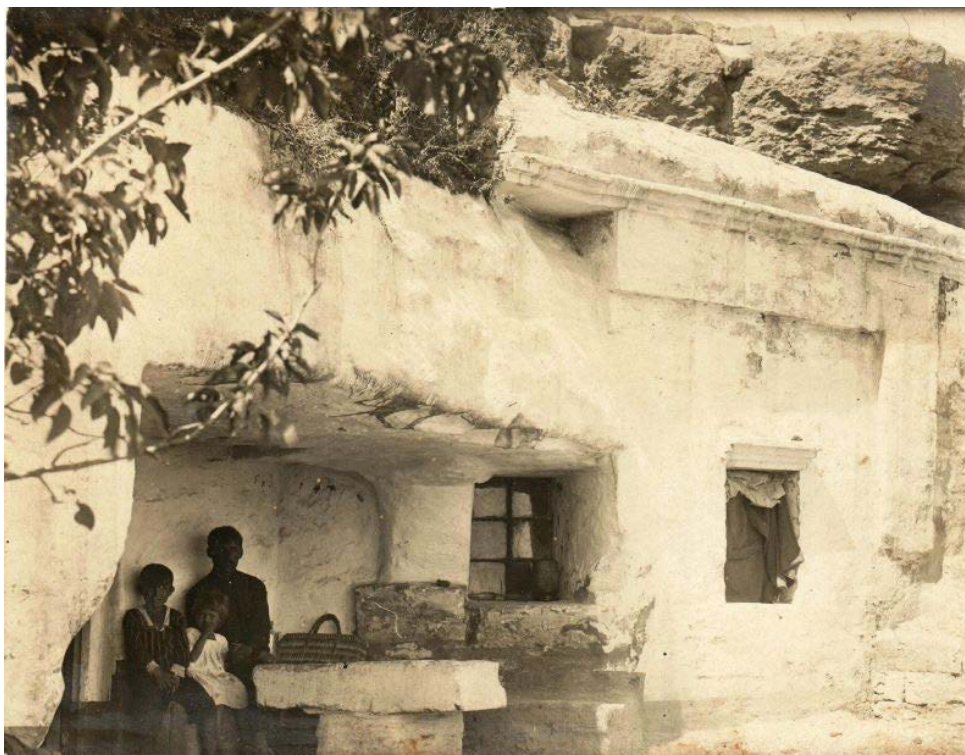

Фото: Ігор Дзінька (приватна колекція)

Перші жителі села Куяльник займалися, крім сільського господарства, видобуванням піляльного вапняку для будівництва в Одесі. Вважають, що саме тут розташовані найдавніші виробки. Крім добування будівельного каменю, багато жителів села займалися й випалюванням вапна, тому що в Одесі на нього був великий попит. Також у цьому районі були розвинені соляні промисли. Сіль видобували в Куяльницькому та Хаджибейському лиманах, а потім розвозили її на возах по всій Україні. Розповідають, що через територію нинішнього Хаджибейського парку (село Усатове) і проходив Чумацький шлях.

Одеський краєзнавець **Ігор Дзінька** поділився з автором фотографіями печерних будинків на околицях Одеси з власної колекції. Вони яскраво ілюструють побут мешканців цих осель у кінці XIX - на початку XX ст.

Численні виходи піляльного вапняку забезпечили козаків та їхніх нащадків роботою в ролі каменярів. Добута порода йшла на спорудження будинків в Одесі, де активно велося будівництво. Досить часто у відпрацьованих виробках каменярі створювали собі оселі, які мали одну зовнішню стіну з вікнами

та дверима, як у звичайних українських хатах. Інша частина розміщувалася в скелі та мала зазвичай від трьох до п'яти кімнат.

При створенні таких будинків у скелі, що виходила на поверхню, вирубували вікна та двері. Потім її вирівнювали та білили. Так виходила зовнішня стіна підземного будинку. Сам будинок складався з кількох кімнат, обставлених меблями. В останній кімнаті зазвичай був хід у катакомби, що тяглися на багато кілометрів під Усатовим та Нерубайським. Димар від печі виходив на верхнє плато, дивуючи випадкових мандрівників, котрі спостерігали за тим, як дим валив прямісінько з-під землі. Будинки ці були дуже енергоефективні: товщина зовнішньої стіни сягала приблизно метра. У таких будинках, як і в катакомбах, цілий рік тримається температура +15.

З блоків вапняку складалися печі, які, як і стіни, були обмазані тією ж сумішшю, якою обмазували мазанки. І тепер на плато, що є вершиною Шкодової гори, можна спостерігати численні димоходи таких печей. Також в таких будинках нерідко облаштовували ясла для коней і великої рогатої худоби та приміщення для дрібної живності. Свійських тварин

тримали в цих приміщеннях принаймні кілька місяців на рік. У деяких з таких будинків і тепер тримають тварин (здебільшого курей і свиней).

Старовинні колодязі, які пам'ятають запорожців, сьогодні можна знайти в районі вулиці Гладкова на Шкодовій горі. Оскільки Куяльницькі Хутори лежали далеко від берега моря, де й сьогодні можна спостерігати численні джерела, що б'ють буквально під ногами, потреба в питній воді стояла дуже гостро. Тому зазвичай жителі печерних будинків споруджували щонайменше два колодязі: один у дворі, другий - у самому будинку.

Печерні будинки, крім Куяльницьких Хуторів, були поширені в селах Усатове, Нерубайське, Фоминій і Холодній Балках та навіть на узбережжі Одеси від Ланжерона до Аркадії. Але до XXI ст. в межах Одеси такі будинки збереглися тільки на вулиці Гладкова, на схилах Шкодової гори.

Перший відомий опис печерних будинків був зроблений під час дослідження **Аполоном Скальковським**, який вивчав їх разом з **Мілютіним**, який пізніше став статс-секретарем Царства Польського: "Треба було йти цілими галереями, в камені по-

січеними, що мають іноді понад сто сажнів довжини. Де тільки місцевість дозволяла влаштувати продуховину для напуску свіжого повітря і відведення диму, неодмінно складені були землянки, де мешкало іноді дуже численне населення, частина якого, бувало, особливо під час кріпосного стану селян шукала тут притулку".

В "Историческом вестнике" за 1913 рік можна знайти статтю **Данилова**, який приїхав на Шкодову гору в пошуках нащадків запорозьких козаків. У цій статті є барвистий опис печерних будинків: "Де брали камінь, там залишилися довгі катакомби, що йдуть від самого моря, під містом, і прямують до степу. Тому деякі селяни, які живуть під Одесою по степових балках, не будують будинків, а висікають будинок у кам'яних надрах степу, а поряд з ним сарай у вигляді грота. Дахом для таких жителів служить сама поверхня землі...". У статті навіть міститься фотографія одного з печерних будинків.

Місцевий житель досить похилого віку, який погодився поспілкуватися з **Даниловим**, розповів йому: "Ми всі тут від запорожців більше ведемося. Сюди козацтво перебралося ще за часів Катерини, тут вони почали селитися в

степу. Насамперед у червоних жупанах ходили, з турком воювали, а тут, як прості мужики, скалатали свій вік у землянках... Так, все полягло, тільки пам'ять залишилася, та ще, кажуть, прірва в землі лежить скарбів, закопаних ними".

У збірці "Одесса 1794-1894" також наведено опис печерних будинків: "Під товщею вапняного пласта, що нависає, видніється вибілена стінка з дверима та вікном. Двері ведуть у підземний коридор, у сіни, а потім у житлові приміщення. Поряд з таким імпровізованим житлом знаходяться сараї, комори, стайні".

Частину печерних будинків і зараз використовують як житлові приміщення. В одному з таких будинків нам вдалося побувати. У ньому був колодязь. Господиня будинку, **Ірина**, розповіла нам історію цієї оселі. Інформацію, хто і коли побудував будинок, наразі уже не відновити. Відомо тільки, що дідусь Ірини, **Іван Тимофійович**, народився в ньому далекого 1896 року. Він, як і його батьки, так само став каменярем і у XX ст. добував будівельний матеріал в надрах Шкодової гори. Батько, **Володимир Іванович**, з'явився на світ 1929 року також у скелі, і сама Ірина теж народилася в

цьому будинку. Отже, ми маємо щонайменше три покоління сім'ї, які прожили життя в печерному будинку.

Зараз печерний будинок Ірина використовує як господарську споруду: тут зберігаються соління, закрутки. В одному з приміщень облаштований курник. Житлові ж приміщення прибудовані поряд з печерним будинком. Найбільша його кімната містить досить глибокий колодязь з чистою водою. Однак через те, що ця вода понтійського водоносного горизонту, вона занадто мінералізована й не годиться для пиття. Є в цьому будинку й піч, яку використовували для приготування їжі. Нам вдалося знайти залишки димаря, який виходив на плато. З більшої кімнати колись був вихід у катакомби, однак через обвалення "коржів" прохід туди завалений.

До будинку прилягає садова ділянка, яка частково розташована над печерами. Колись на ділянці практично нічого не було, зараз же росте навіть мигдаль, який, до речі, ніхто спеціально не вирощував, він з'явився сам по собі.

У 1920-х роках кінороби з Києва знімали в Одесі фільми. Частина зйомок проходила в печерних будинках, які на той час ще були повністю житловими. 1930 року вийшла книга про ці зйомки з яскравим описом села Куяльник: "Села, чи взагалі людського житла зовсім не видно. Просто перед нами збігають у Хаджибейську долину горбки, прорізані де-не-де розколинами-яругами. У долині видніє старий Хаджибейський парк. Він завжди наче тихо дрімає, мріючи про давню славу турецької зброї, переможний брязкіт якої долітав часом аж під східні кордони Речі Посполитої. Старі дерева вкрито хмарами куряви та листя нагадує лаврові вінки, запорошені од довгого лежання в коморі.

Коли авто під'їздить ближче, ми бачимо яруги, розколини з кам'яними стінами-скелями, що спадають униз - на дно - терасами. Кожна тераса є одночасно й вулиця, бо в скелях повдовбувано хати (спеціально попідчищено рештки колишніх каменярень, звідки добували каміння на будівництво Одеси).

Кожна стінка яруги має по дві довгих "тераси-вулиці". "Подвір'я" огорожені низенькими мурами, все з того ж одеського вапняку. Стіни хат вибілено з всеукраїнською селянською охайністю, наче через увесь яр хтось провів по дві білих смужки на кожній стіні яругу.

Дуже ніяково почувати себе під непевною, трохи кострубатою скелею, яка важить десятки тисяч тонн. Стіни більш-менш рівні, але самі форми й обсяг сіней, кімнати - дуже свавільні; коли довбали каміння, то звичайно, менш усього думали про пристосування до житла. Все ж заможніші селяни встигли позаймати просторіші печери й краще розчистити їх.

В середині хата мало чим відрізняється від звичайної хати на Одещині. Найпомітніша різниця - це свавільно чудернацька форма. Нема полу, піч, здебільшого в окремій кімнаті. Умеблювання більше наближається до приміського і більш міщанського типу, ті ж самі дерев'яні, широкі ліжка, ті ж самі завісочки на вікнах і нескінченні серії фотокарток на стінах.

У менш заможних - внутрішність хати помітно наближається до типової селянської, із середньої України. Хазяїн подвір'я, де ми працюємо, разом зі своїми товаришами навантажує фургончик бідонами з молоком".

Село Куяльник із печерними будинками має ще одну цікаву загадку.

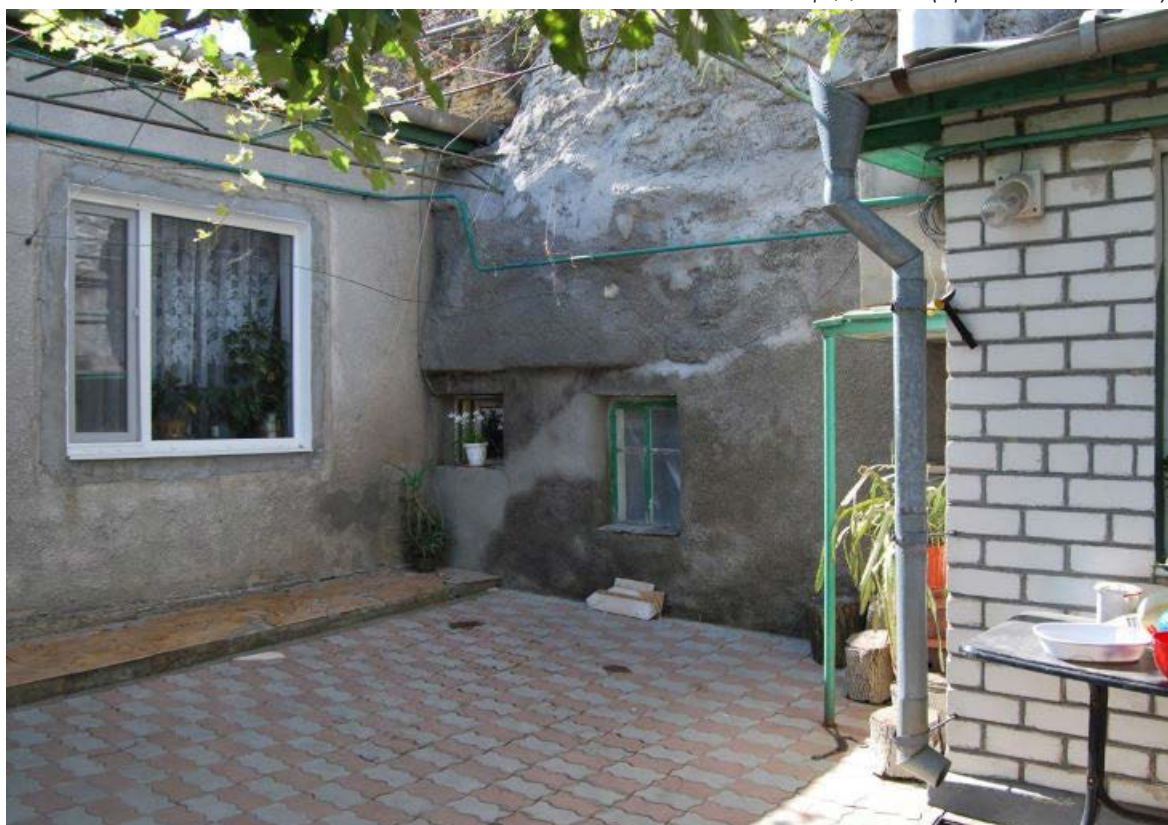
У метричних книгах Вознесенської церкви часто трапляються довгожителі, вік яких перевалював за 100 років. Так, наприклад, міщанин **Ковта**, який помер 1817 року, за документами мав вік 125 років. Це можна пояснити тим, що кріпаки-втікачі в Одесі купували паспорти померлих людей і в такий спосіб легалізувались. А може, усе набагато цікавіше, й стародавні козацькі печери зберігають у собі ще безліч нерозгаданих таємниць.

Автор: Дмитро Жданов

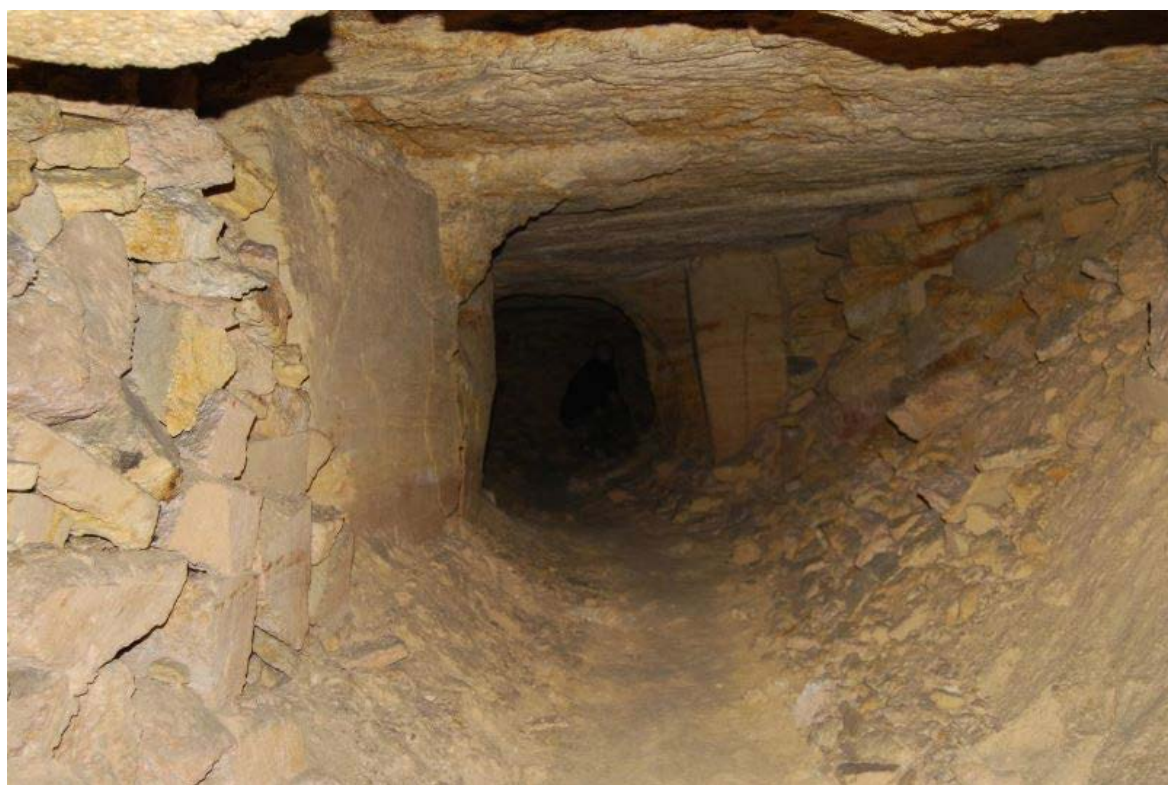
Фото Дмитра Жданова та з колекції Ігоря Дзінька

Фото: Ігор Дзінька (приватна колекція)

Будинок Ірини. Фото: Дмитро Жданов

Катакомби Шкодової гори. Фото: Дмитро Жданов

"НАСЛІДКИ ДІЗНАЄМОСЯ ПІЗНІШЕ, КОЛИ ПІРНАТИМЕМО, ЯК В МУЗЕЙ"

НАУКОВЕЦЬ ІВАН РУСЄВ ПРО ЗАТОПЛЕНУ "МОСКВУ" ТА ЕКОЦИД

Серед воєнних злочинів росіян окрім викрадення дітей, розстрілів цивільних українців, ударів із "Градів" по житлових кварталах є й екоцид. Крім багатомільйонних збитків докільню від ракетних ударів та підриву Каховської ГЕС є й те, що не видно неозброєним оком. Разом з Іваном Русєвим - доктором біологічних наук, професором, науковим журналістом та керівником наукового департаменту природного парку "Тузлівські лимани" поспілкувалися про аспекти життя природи під час війни.

Які відчуття супроводжували вас 24 лютого?

Наш національний парк має невеличку дерев'яну будівлю, де постійно чатують два інспектори. І ми вже до початку війни бачили рашистські кораблі, хоч і далеко, які фактично за два тижні окупували все північно-західне Причорномор'я, аж до Зміїного. Вони були там всюди. Літали наші гвинтокрили, які розлякували птахів, і було відчуття, що щось станеться.

Але я ніколи не думав, що так швидко зачепить найрозумніших тварин моря - дельфінів. У лютому ми не бачили загиблих дельфінів, а в березні вже з'явилися перші. Вони були такими гарними зовні, але мертвими. Раніше море також викидало їх, але були сліди сіток чи відрізані плавці, тому ми знали, що це через рибаків або браконьєрів. А зараз їх виносило на берег цілісенькими. Тоді й з'явилася гіпотеза, що загибель дельфінів мала воєнний чинник. Ми почали збирати інформацію задля доказів.

Ви зверталися до друзів по всьому світу із закликом протистояти путіну. Чи відгукнулася наукова спільнота, можливо, отримували відповіді від російських колег?

Я звертався до науковців. Також і до російських. Багато знайомих було по різних напрямках, але я відчував їхню мовчазність - вони не відповідали, хвилювалися, боялися.

Я дуже сумую, коли бачу людей, які йдуть до дельфінарію

Тому розірвав усі стосунки з росіянами, яких знав, і спілкувався з болгарами та румунами. Вони постійно надавали мені інформацію стосовно дельфінів.

Спочатку я окремо збирав інформацію на російських ресурсах, усе документував, бо деякі дані вже зникли, це була б втрачена інформація.

Хоч і втратив зв'язок з їхніми науковцями, але отримав дуже важливу інформацію, яка є доказом моєї гіпотези стосовно впливу війни на чорноморських китоподібних.

Потоплення крейсера "Москва". Чи є згубні наслідки для нашої екосистеми, що цей корабель залишається на дні Чорного моря?

"Москва" мала дуже потужні сонари - це військові гідролокатори, які засекають, тож ми точно не знаємо їхню потужність. У теорії десь 150-200 кГц. Така потужність впливає на вухо людини, а на дельфінів тим більше.

"Москва" вражала наших дельфінів, тому коли завдяки ЗСУ вона зникла, ми раділи. Але цей корабель мав багато пального, інших речовин та хімічних сполучень, які впливають на море. Наслідки дізнаємося пізніше, коли пірнатимемо туди, як в музей.

Як доводити, що екологічні злочини спричинені росіянами, якщо це не пряма шкода, як з ракетними ударами?

Важлива тема. Екоцид - стаття 441 в ККУ, не застосовувалася раніше, а зараз завдяки спеціалізованій прокуратурі ми відкрили кримінальне провадження. Але доказів, щоб казати щось із впевненістю

на 100 відсотків, ми не маємо. Шкода відбувалася на відстані, а дельфінів уже викинуло у нас. Але ми маємо свідчення експертів різних чорноморських країн, де зазначено, що такого явища, як масова загибель дельфінів, не було. Такої чисельності контужених дельфінів теж не було. До того ж ніколи не було такого потужного воєнного впливу на дельфінів, адже під час Другої світової війни не відзначали такий потужний шум.

З лютого по серпень 2022 року, коли була потужна російська навала в північно-західній частині Чорного моря, загинуло багато дельфінів. Потім, коли ми їх відтіснили, вже траплялися поодинокі випадки загибелі, здебільшого через міни.

Ми намагатимемося доводити опосередковано, але маємо свідчення болгарських та румунських експертів, які бачили дельфінів з опіками фосфорних мін. Наразі чекаємо на найважливішу артилерію для доказу - результати лабораторних досліджень з Італії. Там можуть досліджувати кістки вуха дельфінів, завдяки цим даним будемо доводити вплив війни.

Жодна країна у світі ще не отримувала репарації за злочини проти довкілля. Чи зміниться це у випадку з Україною?

Так. Ми маємо спільне Чорне море навіть з орками, вони наші сусіди й всі відповідальні за життя дельфінів. Їх дуже мало в Чорному морі, тому є міжнародні зобов'язання щодо їхнього збереження. Якщо ми доведемо вплив війни та рашистів у першу чергу, то відчуваю, що зможемо отримати репарації. Я оптиміст по життю.

Програма ООН з навколишнього середовища якось допомагала чи виявляла стурбованість?

Не можу сказати зі 100% впевненістю, чи допомагали. Але завдяки американцям, ірландцям, британцям, які спілкувались зі мною та нашим національним парком, ми маємо підтримку. По-перше, розуміння того, що шкода - це наслідок війни. По-друге, вони надали нам експертів. До того, як прокуратура почала робити розтини разом із ветеринарами та брати матеріал від загинувших дельфінів, я звернувся до багатьох людей з різними контактами у міжнародних інституціях. Вони надали мені консультації, як це робити правильно. Це важливо, бо лабораторні дослідження здійснюються виключно в Італії та Німеччині.

Українці звернули увагу на бездіяльність світу стосовно теракту на Каховській ГЕС. Чи стало для вас це неочікуваним, і чому, на вашу думку, навіть екологічна катастрофа такого масштабу не викликала якихось дій?

Ми відчували, що дуже слабка реакція була на підлив Каховської дамби. Але я можу це пояснити масованою інформаційною пропагандою росії щодо того, що це зроблено українцями. Є люди за кордоном, які сумніваються і думають, що може бути якийсь вплив українців. Це давало їм можливість відтермінувати реакцію.

Коли вже ми почали збирати конкретну інформацію по загинувшим тваринам, то деякі колеги з Румунії та Болгарії повірили, що ми не можемо так чинити стосовно себе і знищувати наше довкілля.

Як ви ставитесь до зоопарків та дельфінаріїв. Чи можна в Україні змінити ставлення до тварин у цьому контексті?

Я дуже сумую, коли бачу людей, які йдуть до дельфінарію. Мені шкода цих дельфінів, які там живуть, вони у в'язниці. Дельфін дикий, він потребує пропливати десятки кілометрів за день, полювати, мандрувати. А у дельфінарії він не має простору, не використовує свою ехолокацію.

Щодо зоопарків, то я проти, щоб там тварин утримували. Дітям потрібно давати якісь приклади, але якщо ви робите, то хай це не заважає життю тварин. Може, хтось з ваших глядачів бачив зоопарки Європи, Канади, Австралії. Там вольєри зроблені так, щоб тварина могла відчувати себе комфортно - це ще я можу сприймати. Але категорично проти нашого Одеського зоопарку та цирків. Я однозначно проти цирку з тваринами.

Є люди, які думають, що війна закінчиться і вони будуть так само красти та ділити ці території, як і було. Так вже не буде, я впевнений.

Також існує багато міжнародних фондів, які чекають. Наприклад, Blue Marine Foundation - британський великий фонд, який планує створити 30% охоронного світового океану для китів і дельфінів.

Вони кажуть, що готові допомогти.

ють та живуть. Цікаво, через які фактори зникають тварини. А нам потрібно знати, як відновлювати країну і в цьому контексті.

Є території, де немає таких потужних воєнних дій, тому багато птахів. Наприклад, цього року вперше в Україні з'явилося так багато фламінго - 570.

Чи є достатня кількість фахівців з охорони природи?

Зараз є голод на фахівців, ми відчуваємо це по парку. Думаю, повинен бути попит та запит держави. Наприклад, в Америці у людей є гордість: унікальний прапор, гімн і національні парки. Коли наша держава скаже, що 78% території України для полювання, може, це й добре, але нам потрібно охороняти те, що нас буде завжди годувати та надихати, - природне середовище.

Якою для вас є Україна після Перемоги?

Коли я був молодим і їздив на якісь конференції, мені завжди казали, що я з росії чи з союзу. Я казав: "Я з України". Вони не знали, що таке Україна.

Зараз я пишаюсь тим, що ми найвідоміша країна світу. Ми маємо ризики, можемо загинути як країна, якщо ми не подолаємо ворога, але подолаємо. А ще ми можемо стати найкращими.

Я бачу дуже красиву країну з національними

парками, де буде багато туристів, які пізнаватимуть нашу природу, етноси, культуру.

Бачу вихованих людей, які показують світу, що ми цивілізована країна, можемо стати прикладом у багатьох напрямках і маємо потенціал.

Переглянути інтерв'ю з Іваном Русевим, а також іншими українцями та українками, які змінюють країну на краще, можна на нашому каналі:

Тому для мене це просто жаж, і ми в національному парку вже запропонували для Міністерства створення реабілітаційного центру для дельфінів в межах парку, щоб ми могли через законодавство сьогодні вилучати дельфінів, які там утримуються не по закону. Якщо ми їх вилучаємо через суд, то куди дінемо? Немає центру.

Міндовкілля схвалило ідею центру, але Одеська обласна адміністрація гальмує процес, не надає ділянку, яка знаходиться на Піщаній Косі між Чорним морем і лиманом Сасик, яка дуже важлива для цього. Ділянку ще з часів головування Гриневецького тримають задля так званого проєкту "Дунай", щоб забудувати п'ятизірковими готелями, але це суперечить нашим домовленостям з Європою. Рамсарська конвенція та Смарагдова мережа охороняють цю територію. Ми хочемо створити зону рекреації, де буде реабілітаційний центр для дельфінів. Це великий басейн на березі Чорного моря, де є можливість комунікувати з дикою природою.

Чи є в контексті відновлення місце для створення нових нацпарків в Україні?

Ми йдемо в Європу, маємо домовленості з Європою. Ще у 2021 році ми повинні були зробити 15% території, які будуть охоронятися. На сьогодні маємо 6,4%.

Ми чисто політично маємо виконати зобов'язання. Зараз ми подали проєкт до Міністерства довкілля на 3 тисячі кв. км - дуже велика площа морської акваторії для охорони дельфінів, аж до Зміїного і навколо нього. Міндовкілля погодило, але і тут йде саботаж нашої обласної адміністрації.

Яким чином нам виконати зобов'язання перед ЄС: довести до 2025 року площу заповідних територій до 15%, враховуючи тимчасово окуповану територію, теракт на Каховській ГЕС та обмеження у фінансових ресурсах?

Головне - ідея, вона є, як і зобов'язання. Якби не було внутрішніх ворогів чи незрозумілих опонентів, то це було б швидко.

Чи змінила війна життя науковця?

Дійсно змінила. Я частіше живу в природі, тому що раніше було багато бюрократичних справ. І тому що молоді інспектори вимушені були піти в армію, деякі жінки виїхали в Європу - немає достатньої кількості людей, і мені потрібно фізично бути там, спостерігати різні явища.

Я бачу зараз дику природу. На фоні війни майже два роки як відсутнє полювання, менше браконьєрів. Тому зараз в нас багато птахів, зайців, косуль.

Чи бачите сплеск інтересу міжнародної спільноти до українських досліджень?

Так. Ми відкриваємо нову хвилю пізнання нашої країни. Важливо теж зрозуміти, що біорізноманіття, особливо птахи, - не власність України, а всіх людей, по якій території вони проліта-

Люди думають, що саме відновлюватиметься, але більше так з природою не буде

БЕЗПЕКА ДІТЕЙ НА ДОРОГАХ ТА СПІВПРАЦЯ З ПОЛІЦЕЙСЬКИМИ: У ТАТАРБУНАРАХ НА ОДЕЩИНІ ВІДБУЛАСЯ ІНФОРМАЦІЙНА СЕСІЯ

У місті Татарбунари на Одещині 21 вересня відбулася інформаційна сесія "Діяльність поліції із забезпечення публічного порядку, безпеки дорожнього руху та благоустрою", що була організована спільно Громадським центром правосуддя та відділенням поліції.

Продовжуючи співпрацю у сфері громадської безпеки, Громадський центр правосуддя у м. Татарбунари та відділення поліції №2 Білгород-Дністровського районного відділу поліції ГУНП в Одеській області з метою реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадського суспільства в Україні на 2021-2026 роки організували в медіацентрі Татарбунарської бібліотеки інформаційну сесію для представників місцевої влади та громадських активістів.

Під час зустрічі поліцейські поінформували учасників та учасниць про результати поліцейської діяльності на території обслуговування відділення поліції, розглянули актуальні питання із визначення спільних пріоритетних напрямків роботи. Зокрема, йшлося про забезпечення публічної безпеки та безпеки дорожнього руху, питання благоустрою та підготовки до зимового періоду 2023-2024 років з огляду на можливі блекаути.

Окремо презентували досвід впровадження нового формату ініціативи "Поліцейський офіцер громади", головна мета якого - забезпечити кожну територіальну громаду окремим правоохоронцем, який не тільки працювати-

ме, а й проживатиме на ввіреній йому території, буде повноправним представником своєї громади, знатиме її проблеми і безперервно надаватиме населенню якісні поліцейські послуги. Поліцейський офіцер Татарбунарської громади забезпечений всім необхідним для виконання правоохоронних функцій. Він має офіс з устаткуванням та оргтехнікою, спорядження й транспортний засіб, що допомагає оперативно реагувати на виклики громадян. На допомогу поліцейського офіцера громади розраховують близько шести тисяч жителів міста Татарбунари.

Стосовно результатів роботи поліцейського офіцера громади, то за 2022 рік розкрито безпосередньо одне та за участю інших правоохоронців - 24 кримінальних правопорушення, відреаговано на 32 виклики по лінії "102", розглянуто 196 заяв і повідомлень від жителів громади, складено 46 протоколів відповідно до КУпАП.

За ініціативою поліцейського офіцера громади було припинено незаконну діяльність двох ігрових залів. Під час зустрічі учасники та учасниці відзначили важливість створення громадського формуван-

ня в системі взаємозв'язку з місцевим населенням та безпекового проекту в соціальній мережі Viber "Чужі у місті", що надає можливість оперативно реагувати на надзвичайні події в громаді. Доброю практикою є проведення таких заходів як "Пікнік з поліцейським", у форматі якого відбуваються пізнавальні бесіди з неповнолітніми дітьми.

Представники Громадського центру правосуддя презентували роботу груп "сусідської варти", які працюють не лише задля підвищення рівня безпеки в громаді, але й формування довіри до працівників поліції. Однією з переваг запровадження "сусідської варти" є те, що жителі вулиць налагоджують контакт не лише з поліцейськими, а й між собою. Важливо, що кожен самостійно й добровільно ухвалює рішення долучитися до "сусідської варти" та своїми діями не замінює роботи поліцейських. Тобто патрулювання, переслідування та затримання правопорушників - це обов'язок поліцейських, а "сусідська варта" допомагає зробити такі дії правоохоронців більш оперативними та ефективними.

Перші дві пілотні групи "сусідської варти" з'явилися у місті у 2019 році. У листопаді 2022 року було підписано Протокол координації та співпраці груп "сусідської варти" в м. Татарбунари з органами безпеки та правопорядку в умовах воєнного стану. Протоколом узгоджено сфери співпраці, визначено відповідальних за координацію осіб та збільшено кількість груп "сусідської варти" до десяти (дві в місті та вісім у старостинських округах). Один з актуальних напрямків роботи груп "сусідської варти" - сприяння забезпеченню енергетичної безпеки, роботі системи оповіщення та упорядкування укриттів.

Під час дискусії керівник Громадського центру правосуддя **Леонід Семененко** зупинився на питанні стану безпеки дорожнього руху в місті. Він зазначив,

що протягом тривалого часу питання щодо облаштування світлофорних комплексів на автодорозі Одеса-Рені, котра проходить через місто, не вирішується. Неодноразові звернення до керівництва Служби автомобільних доріг з цього питання не привели до позитивного результату. До Громадського центру правосуддя звертаються жителі міста, діти яких ходять до школи, і їхній шлях пролягає через автодорогу, тож це часто пов'язано з ризиком для їхнього життя та здоров'я.

Депутат міської ради **Євгеній Гажийський** підкреслив, що настав час вирішити питання щодо будівництва підвищених пішохідних переходів та встановлення світлофорних комплексів. Учасники й учасниці інформаційної сесії вирішили звернутися до керівництва Служби автомобільних доріг та Управління патрульної поліції в Одеській області з проханням вирішити питання забезпечення безпеки дітей міста під час їхнього переходу з дому до школи й у зворотному напрямку та переходу через автодорогу Одеса-Рені по вулиці Василя Тура в місті Татарбунари.

Громадський центр правосуддя в м. Татарбунари працює як мультифункціональний хаб, який впроваджує людиноорієнтований підхід на місцевому рівні та допомагає громадам впоратися з правовими, безпековими та гуманітарними викликами, пов'язаними з військовою агресією РФ проти України.

Проєкт "Розбудова Громадського центру правосуддя в м. Татарбунари в умовах війни/післявоєнного відновлення" впроваджується Одеською обласною організацією ВГО "Комітет виборців України" за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Програми "Справедливість для всіх".

Більше про діяльність Громадського центру:

МІЖНАРОДНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ СУД: ХТО І ЯК МОЖЕ ЗВЕРНУТИСЯ

Одним із механізмів притягнення воєнних злочинців до відповідальності є Міжнародний кримінальний суд (далі - МКС або Суд). Адвокатка та юрист приймає Української Гельсінської спілки з прав людини в м. Одеса Юлія Лісова і Артем Таукач розповіли про діяльність Міжнародного кримінального суду в Гаазі, його повноваження та можливості.

ІСТОРИЧНИЙ ЕКСКУРС

Велика кількість війн та збройних конфліктів стала передумовою для низки держав ініціювати створення органу, покликаного не допустити проявлення цинічних злочинів під час війни.

МКС розслідує та за потреби судить осіб, обвинувачених у найтяжчих злочинах: геноцид, воєнні злочини, злочини проти людяності та злочини агресії.

Міжнародний кримінальний суд працює на постійній основі з 1 липня 2002 року. Договір, що заснував МКС та є правовою основою його діяльності, - Римський статут Міжнародного кримінального суду. Станом на вересень 2023 року 123 держави світу ратифікували договір з МКС.

Щодо розгляду Судом злочинів, вчинених на території України, то на сьогоднішній день маємо наступну хронологію подій.

Україна підписала Римський статут 20 січня 2000 року, проте на даний час ще не ратифікувала його, але визнала юрисдикцію Суду за окремими статтями. Так, 25 лютого 2014 року Верховна Рада ухвалила заяву №790-VII, якою визнала юрисдикцію Суду за ст. 7 Римського статуту (злочини проти людяності) під час мирних акцій протестів у період з 21 листопада 2013 року по 22 лютого 2014 року.

4 лютого 2015 року Верховна Рада прийняла Постанову №790-VII, якою затвердила заяву, що визнала юрисдикцію Суду за статтями 7 (злочини проти

Фото: Everett Collection/picture alliance

людяності) і 8 (воєнні злочини) Статуту щодо скоєння злочинів вищими посадовими особами російської федерації та керівниками терористичних організацій так званих "днр" та "лнр", починаючи з 20 лютого 2014 року і без кінцевої дати.

ЯКА ЮРИСДИКЦІЯ МКС

Для того, щоб МКС міг втручатися у ту чи іншу справу, має бути реалізовано кілька вимог.

1. МКС займається обмеженим колом злочинів: геноцидом, злочинами проти людяності, воєнними злочинами та злочинами агресії.
2. Злочин має відбутися на території країни, яка звертається до МКС, або у скоєнні злочину обвинувачується громадянин цієї країни.
3. МКС займається тільки злочинами, скоєними після набрання чинності Римського статуту. Якщо певна країна ратифікувала Статут пізніше 1 липня 2002 року, МКС може розслідувати тільки злочини стосовно цієї країни з моменту ратифікації.

ХТО МОЖЕ ІНІЦІЮВАТИ РОЗСЛІДУВАННЯ

- держава-учасниця
- Рада Безпеки ООН
- прокурор з дозволу Палати попереднього розслідування

Також може бути зроблено повідомлення на підставі статті 15 РС МКС будь-ким, хто володіє відповідною інформацією.

Рекомендуємо це робити за допомогою неурядових організацій (далі - НУО).

Форму, представлену на сайті Суду, варто заповнювати у виняткових випадках особам, які позбавлені можливості звернутися до НУО, або вимагають для себе виняткової конфіденційності.

1 березня 2022 року уряд Литви офіційно звернувся до МКС з проханням почати розслідування воєнних злочинів та злочинів проти людяності в Україні. Наступного дня з подібним проханням до організації звернулися ще 39 країн, до яких на початку квітня приєдналися ще 4 держави.

17 березня 2023 року МКС видав ордер на арешт двох громадян росії - президента владіміра путіна та уповноваженої з прав дитини марії львової-белової. Їх звинувачують у незаконній депортації українських дітей з тимчасово окупованих територій України до росії. Це рішення дозволяє країнам, які ратифікували Римський статут, заарештувати їх на власній території.

Міжнародний кримінальний суд не лише притягує керівників держав та інших топ-посадовців до відповідальності за геноцид й воєнні злочини, він також розглядає справи щодо репарацій.

Прикладом є справа Катанги. 24 березня 2017 року Судова палата Міжнародного кримінального суду видала наказ про присудження індивідуальних і колективних репарацій жертвам злочинів, скоєних Жерменом Катангою, командиром патріотичних сил опору в Ітурі, 24 лютого 2003 року під час нападу на село Богоро в районі Ітурі Демократичної Республіки Конго.

Порядок компенсації передбачає два види репарацій:

- індивідуальні - присуджуються окремим особам;
- колективні - складаються з довгострокових проєктів, що охоплюють коло потерпілих, але все ще зосереджуються на окремих особах.

Палата Суду присудила потерпілим від дій Катанги індивідуальні репарації у вигляді символічної компенсації обсягом 250 доларів на особу та наголосила, що сума, хоча і не призначена для компенсації всієї завданої шкоди, надає певну допомогу потерпілим.

Палата Суду також присудила конкретні колективні компенсації у вигляді виплат на житло, підтримки діяльності, що приносить дохід, допомоги в освіті та психологічної підтримки.

Сподіваємося, що активна міжнародна підтримка України наштовхне Міжнародний кримінальний суд продемонструвати свою ефективність і бажання мільйонів Українців побачити воєнних злочинців на лаві підсудних, а країну-агресора змусити виплатити репарації нарешті здійсниться.

Якщо вам потрібна допомога у зверненні до МКС, пишіть на пошту:

lisova.hr@gmail.com

Автори: Юлія Лісова
Артем Таукач

Одеська громадська приймальня УГСПЛ надає правову допомогу постраждалим від війни за підтримки Програми Агентства США з міжнародного розвитку (USAID Ukraine - USAID Україна) "Права людини в дії", яка виконується Українською Гельсінською спілкою з прав людини.

У світі USAID є однією з провідних установ у сфері розвитку, яка виконує роль катализатора цих процесів та допомагає досягати позитивних результатів. Діяльність USAID є проявом доброчинності американського народу, а також підтримує просування країн-отримувачів допомоги до самостійності та стійкості та сприяє забезпеченню національної безпеки та економічного добробуту США. Партнерські стосунки з Україною USAID підтримує з 1992 року; за цей час, загальна вартість допомоги, наданої Україні з боку Агентства, склала понад 3 млрд. доларів США. До поточних стратегічних пріоритетів діяльності USAID в Україні належать зміцнення демократії та механізмів досконалого врядування, сприяння економічному розвитку та енергетичній безпеці, вдосконалення систем охорони здоров'я та пом'якшення наслідків конфлікту у східних регіонах.

Для того, щоб отримати додаткову інформацію про діяльність USAID, можете звертатися до Відділу зв'язків з громадськістю Місії USAID в Україні за тел. +38 044 521-57-53.

ЩО ЗМІНИТЬСЯ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В ЖОВТНІ

ПОВЕРНЕННЯ ШТРАФІВ ДЛЯ ФОП ТА ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК ДЛЯ ЖІНОК

ДЕНЬ ЗАХИСНИКІВ І ЗАХИСНИЦЬ УКРАЇНИ

День захисників і захисниць України вперше відзначать у нову календарну дату - 1 жовтня. Державне свято започатковане 14 жовтня 2014 року президентським указом із назвою "День захисника України".

Через реформу церковного календаря в Україні з 2023 року святкування перенесено з 14 на 1 жовтня.

ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК ДЛЯ ЖІНОК

З 1 жовтня 2023 року набуває чинності наказ Міністерства оборони України від 7 лютого 2022 року. Всі жінки віком від 18 до 60 років, які мають медичну або фармацевтичну освіту чи працюють за спеціальностями лікар, стоматолог, акушерка, сестра медична, фармацевт та провізор, наукова співробітниця, керівниця підрозділів в охороні здоров'я тощо, вже мають перебувати на військовому обліку.

В Міністерстві охорони здоров'я України роз'яснили, що ця норма закону не нова і діє з 1992 року, але працювала не досконало.

Від січня 2023 року жінки, які навчаються на медичній або фармацевтичній спеціальності, ставляться на військовий облік одразу по закінченню навчання. Заклад освіти за 2 місяці

до завершення навчання подає списки жінок-випускниць до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки.

Аби стати на військовий облік, жінки, які мають медичну або фармацевтичну спеціальність, матимуть три роки (до 31 грудня 2026 року).

До 31 грудня 2026 року жінки з медичною та фармацевтичною освітою зможуть працевлаштуватися на роботу без надання військового квитка. Проте під час прийняття на роботу жінок мають попереджати, що підприємство буде зобов'язане повідомити про неї Територіальний центр комплектування.

Далі жінка має самостійно прибути до ТЦК СП.

Жінки-медики та жінки-фармацевти можуть безперешкодно виїжджати за кордон.

Починаючи з 1 жовтня 2023 року, жодних змін в умовах виїзду за кордон для жінок не буде.

ДЛЯ ВОДИЇВ

Згідно з Правилами дорожнього руху з 1 жовтня по 1 травня на всіх механічних транспортних засобах поза населеними пунктами повинні бути ввімкнені денні ходові вогні, а в разі їх відсутності в конструкції транспортного засобу - ближнє світло фар.

У разі недотримання цієї норми водієві загрожує штраф у розмірі від 425 до 510 гривень.

ШТРАФИ ДЛЯ ФОП

З 1 жовтня повертаються штрафи, скасовані після початку повномасштабного російського вторгнення. Вони стосуються підприємців, які працюють без касових апаратів (РРО).

При цьому встановлюється зменшений розмір штрафних санкцій (25% та 50% вартості товару замість

100% та 150% відповідно) за незастосування РРО, невідачу розрахункового документа або видачу розрахункового документа на неповну суму купівлі, що застосовуються до ФОП - платників єдиного податку (до закінчення воєнного стану, але не довше ніж до 1 серпня 2025 року).

Послаблення за величиною штрафів не поширюється на ФОП, які зареєстровані платниками ПДВ, провадять діяльність з продажу підакцизних товарів, технічно складних побутових товарів, лікарських засобів, виробів медичного призначення, ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, та камінь.

ПЕРЕХІД НА ЗИМОВИЙ ЧАС

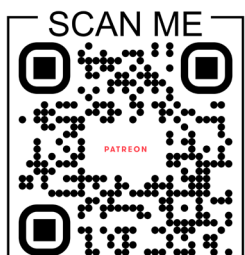
Зміни відбудуться у ніч із 29 (субота) на 30 (неділя) жовтня. О четвертій годині ранку стрілки годинника треба перевести на годину назад.

ПІДТРИМАЙ НА ПАТРЕОНІ

Допоможи нам тримати оборону на інформаційному фронті!

patreon.com/intentpress

ДОЛУЧИТЬСЯ ДО СОЦМЕРЕЖ

Підпишись та розкажи друзям, поділись постом про те, як підтримати незалежну журналістику.

Ми у facebook:
facebook.com/intentUA

Ми у telegram:
t.me/intentpress

Ми в instagram:
instagram.com/intent.press

Ми у twitter:
twitter.com/intent_press

Ми у YouTube:
youtube.com/@intentpress

Газета "Інтент" ("ІзбірКом")
Засновник - Одеська обласна організація
Всеукраїнської громадської організації
"Комітет виборців України"
Свідоцтво №ОД 1413-284-Р
Головний редактор: Болган В.С.

Адреса редакції:
65091, м. Одеса, вул. Садиківська, 25
Телефон: (048) 737-38-98
Електронна пошта: odesakvu@cvu.od.ua
cvu.od.ua, intent.press, cpi.org.ua,
attestation.in.ua, museum.izbirkom.org.ua

Надруковано в СПД Майстер О.А. Наклад - 24 000 прим.